

*Спеціалізованій вченій раді Д 44.877.01
Вищого навчального закладу Укоопспілки
“Полтавський університет економіки і торгівлі”*

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора економічних наук, доцента **Барни Марти Юрїївни**

на дисертаційну роботу **“Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств готельного господарства”**, подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЇ

Нестабільність політичної ситуації в Україні, недоліки законодавства у сфері інвестування та підприємництва, невідповідність податкової та бухгалтерської систем міжнародним стандартам породжує велику кількість непорозумінь іноземних інвесторів з українськими партнерами у процесі їх спільної діяльності в тому числі і в готельному бізнесі. Високий рівень і велика кількість податків позбавляє державу конкурентних переваг при залученні іноземних інвесторів. Спостерігається відсутність потужної страхової компанії, яка б покривала комерційні ризики під час реалізації особливо масштабних інвестиційних проектів.

Але, незважаючи на існуючі проблеми, готельне господарство залишається дієвим засобом надходження прибутків до держави, створення додаткових робочих місць, подальшого розвитку регіонів.

З огляду на це, розв'язання завдань розробки теоретико-методичних засад щодо удосконалення організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства регіону є своєчасним.

Вважаю, що представлені Капліною А. С. системні наукові результати є актуальними, а вирішення наукової проблеми удосконалення організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства, дозволяє підвищити ефективність діяльності засобів розміщення України, задовольнити населення в якісних послугах.

2. ЗВ'ЯЗОК ДИСЕРТАЦІЇ З НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ, ПЛАНАМИ ТА ТЕМАМИ

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Вищого навчального закладу Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі” за темами: “Ринковоадаптований механізм управління сучасною соціально-економічною системою” (номер державної реєстрації 0110U000932), де автором обґрунтовано теоретико-методичні засади організаційно-економічного механізму

управління розвитком підприємств готельного господарства; “Стратегічні аспекти підвищення ефективності функціонування підприємств регіону” (номер державної реєстрації 0108U001735), в якій автором проведено моніторинг стану розвитку підприємств готельного господарства України; досліджено складові організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства Полтавської області; “Розробка теоретико-методологічних основ розвитку та управління персоналом” (номер державної реєстрації 0112U001078), де автором удосконалено кадрову складову організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства.

3. СТУПІНЬ ОБГРУНТОВАНOSTІ ТА ДОСТОВІРНОСТІ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ, СФОРМУЛЬОВАНИХ У ДИСЕРТАЦІЇ

Основні наукові положення, результати, висновки і рекомендації дисертаційної роботи достатньою мірою обґрунтовані, відповідають сформульованій меті та завданням дослідження. В основу дослідження покладено положення готельного господарства, вивчення достатньої кількості праць провідних вітчизняних та зарубіжних дослідників, законодавчі та нормативно-правові акти з питань регулювання діяльності та функціонування готельного господарства України, офіційні статистичні матеріали Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, Державної служби статистики України, монографічні дослідження, періодичні видання, інформаційно-аналітичні бюлетені, офіційні інтернет-ресурси, власні розрахунки автора. Дисертантом опрацьовано значну кількість джерел інформації (234 джерел), що відповідають тематиці дослідження.

Дисертаційна робота Капліної А. С. є оригінальною науковою працею, яка виконана на належному теоретичному та прикладному рівні. Вона має послідовну та виважену побудову і за своєю архітектонікою є комплексним та завершеним науковим дослідженням.

Зміст роботи та багатогранність висвітленої проблеми свідчать про різносторонню, і водночас комплексну наукову компетентність автора.

Засвідчене підтверджує обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, що представлені у дисертаційній роботі “Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств готельного господарства” Капліної Анни Сергіївни.

Повнота, достовірність і обґрунтованість отриманих результатів не викликає сумнівів. Надійність отриманих результатів і висновків забезпечується використанням сучасної наукової і матеріальної бази, адекватністю теоретичних і дослідних даних та підтверджуються впровадженнями в підприємства готельного господарства м. Полтави.

4. ОСНОВНІ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, ОДЕРЖАНІ АВТОРОМ ТА ЇХ НОВИЗНА

Детальне вивчення матеріалів дисертаційної роботи й автореферату, аналіз переліку та суті публікацій дозволяє зробити висновок, що здобувачем одержані нові обґрунтовані теоретичні й експериментальні результати удосконалення організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства.

Автором удосконалено: науково-методичний підхід до моніторингу стану розвитку підприємств готельного господарства, який, на відміну від існуючих, через поєднання проблемного та динамічного видів моніторингу та підпорядковуючись логіці функціонування даних підприємств у сучасних умовах господарювання, забезпечив проведення аналізу й оцінки їх нормативно-правової бази, фінансових результатів діяльності й інфраструктури, загального стану туристичних потоків в Україні, що дозволило отримати достовірну та повну інформацію щодо стану розвитку підприємств готельного господарства та розробити комплекс завдань для формування їх конкурентних переваг;

- методичний підхід до управління професійним розвитком персоналу підприємств готельного господарства через розробку відповідної моделі, яка, на відміну від існуючих, враховує основні положення системного, процесного та ситуаційного підходів до менеджменту і є засобом удосконалення кадрової складової ресурсного забезпечення організаційно-економічного механізму управління розвитком даних підприємств, що сприяло забезпеченню їх конкурентоздатності та досягненню стратегічних цілей і підвищенню рівня привабливості підприємств готельного господарства для потенційних працівників та інших зацікавлених сторін;

- методичний підхід до оцінки якості готельних послуг, який відрізняється від існуючих тим, що, ґрунтуючись на запропонованій моделі процесу надання готельних послуг споживачам і формування їх якості, дозволив через диференціювання рівня обслуговування за типом виконання процесів на демонстраційний, затінений і прихований та виділення із загальної кількості процесів обслуговування – конкурентних і професійних забезпечити формування конкурентних переваг готелю, здійснювати оцінювання даних процесів і розробляти заходи щодо підвищення загального рівня якості обслуговування у засобах розміщення.

Набули подальшого розвитку: теоретичний підхід до тлумачення змісту дефініції “розвиток”, розглядаючи його як послідовний рух системи до нового якісного стану під впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища, який сприяє її постійному оновленню, що дозволило сформулювати сутність категорії “розвиток підприємства готельного господарства” як якісних перетворень під

впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища, що відбуваються в усіх складових підприємства як системи, забезпечуючи підвищення соціально-економічної ефективності його діяльності, та доповнити класифікацію видів розвитку підприємств готельного господарства, що сприяло розвитку теоретичних засад управління розвитком підприємств готельного господарства;

- науковий підхід до визначення сутності та структури організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства, що, на відміну від існуючих підходів, розглядає його як комплексну систему економічних, організаційних, технічних, правових і інформаційних важелів, об'єднаних у підсистеми – цільову, функціональну та забезпечувальну, що сприяє підвищенню рівня керованості розвитку підприємства та отриманню конкурентних переваг;

- методичний підхід до управління діяльністю підприємств готельного господарства, особливістю якого є використання декомпозиційно-агрегативного підходу до виокремлення складових організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства, що дозволило визначити проблеми підприємств готельного господарства за підсистемами даного механізму та запропонувати напрями щодо удосконалення організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства Полтавського регіону;

- науково-практичний підхід до управління якістю готельних послуг на основі моделі управління якістю надання готельних послуг, що, на відміну від існуючих, враховує необхідність створення системи управління якістю, спрямованої на удосконалення цільової підсистеми організаційно-економічного механізму, та сприяє запровадженню якісно-орієнтованої моделі управління розвитком підприємств готельного господарства.

5. ПОВНОТА ВИКЛАДУ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ В ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЯХ

Основні наукові положення, результати і висновки дисертаційної роботи опубліковано у 16 наукових праць загальним обсягом 5,2 д.а., з них у фахових виданнях – 11 наукових праць загальним обсягом 4,2 д.а., 2 з них – у міжнародних наукометричних базах, 4 тези доповідей загальним обсягом 1,0 д.а, 1 колективна монографія.

Автореферат віддзеркалює основний зміст дисертаційної роботи, містить відомості про наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Матеріал автореферату та дисертації викладено чітко, послідовно та літературною мовою.

6. ВІДПОВІДНІСТЬ СТРУКТУРИ ДИСЕРТАЦІЇ ВСТАНОВЛЕНИМ ВИМОГАМ

Проведений аналіз дисертації дає всі підстави зробити висновок, що вона є завершеним науковим дослідженням, що містить елементи наукової новизни та практичної значимості. У дисертації чітко визначені мета та завдання дослідження, її предмет і об'єкт. Отримані результати дисертаційного дослідження, висновки та пропозиції є конкретними, достатньо аргументованими та обґрунтованими.

За змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України. Вона містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Загальний обсяг дисертації становить 181 сторінки і містить 8 таблиць, 73 рисунки. Список використаних джерел включає 234 найменувань, кількість додатків – 12.

7. ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Результати дисертаційного дослідження та розроблені рекомендації дозволили запропонувати теоретико-методичну базу удосконалення організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельного господарства. Підтвердженням практичного значення отриманих результатів є використання основних методичних розробок і практичних рекомендацій у діяльності підприємств готельного господарства. Для ПП “Гласс-маркет” готель “Алмаз” удосконалено організаційно-економічний механізм управління розвитком готелю, зокрема його кадрова складова (довідка про впровадження № 11-14/32 від 02.09.2014 р.). Запропонована модель надання готельних послуг споживачам готелю “Аристократ” дозволила сформувати на підприємстві систему управління якістю готельних послуг відповідно до міжнародних стандартів (довідка про впровадження № 9-15/26 від 12.01.2016 р.).

Удосконалена методика оцінки якості готельних послуг для ПП “Кампус Плюс”, “Прем’єр готель “Палаццо” дозволила підвищити конкурентні переваги підприємства (довідка про впровадження № 42-14/41 від 23.02.2016 р.). Запропоновані напрями розвитку підприємств готельного господарства Полтавської області прийнято до розгляду Полтавською обласною державною адміністрацією та включені до Обласної програми розвитку туризму і курортів на 2016 – 2020 рр. (довідка № 01-66/1032 від 17.05.2016 р.). Науково-методичні розробки використовуються при викладанні навчальних дисциплін “Управління якістю продукції та послуг в готельно-ресторанному господарстві”, “Організація готельного господарства” та “Методологія і організація наукових досліджень” у Вищому навчальному закладі Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі” (довідка про впровадження № 45-15/44 від 30.03.2016 р.).

8. ДИСКУСІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ЇЇ ЗМІСТУ

Відзначаючи ваговий науковий доробок дисертанта, все ж варто звернути увагу на наявність положень, що можуть слугувати підставою для дискусій. Окремі недоліки та побажання щодо змісту дисертаційного дослідження полягають у наступному:

1. У підрозділі 1(с.22) автор пропонує розглядати “розвиток підприємства” як економічну категорію, зосереджуючи увагу на її сутності та видових проявах, але потребує додаткового пояснення, чому при розгляді цього питання важливим є об’єднання системного підходу, теорії самоорганізації систем і синергетики?

2. У розділі 1(с.69) автором подано визначення організаційного механізму управління розвитком підприємств як сукупності адміністративних складових, способів і методів цілеспрямованого впливу організаційних відносин під дією зовнішнього і внутрішнього середовища на процес прийняття управлінських рішень, але не показано, які саме чинники будуть спричиняти найбільш суттєву дію.

3. При побудові структури балансу засобів тимчасового розміщення й організації харчування України (розділ 2, рис. 2.14, с. 87) автором не коректно використано абревіатури “НА”, “ОА”, “НАГВ”.

4. Автором у розділі 3 (рис. 3.1, с. 130) розроблено напрями розвитку підприємств готельного господарства Полтавського регіону, одним з яких є управління якістю готельних послуг. Потребує додаткового пояснення, на які саме нові технології обслуговування вказує автор.

5. У розділі 3 (с. 151) при формуванні середовища, яке впливає на адаптацію персоналу, бажано було б графічне зображення чинників, що впливають на неї винести із додатку К до тексту, що забезпечило краще сприйняття матеріалу.

Зазначені недоліки не зменшують науково-практичного значення дисертації. Дискусійні аспекти та побажання підтверджують багатоплановість та широкий спектр питань у рамках проблематики, яка досліджується, актуальність та значущість у науковому та практичному аспектах.

Зазначені зауваження не зменшують загальної позитивної оцінки дисертації.

9. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ДИСЕРТАЦІЇ, ЇЇ ВІДПОВІДНІСТЬ ІСНУЮЧИМ ВИМОГАМ ТА ВИСНОВКИ

Дисертаційна робота Капліної Анни Сергіївни на тему “Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств готельного господарства” є повністю завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням, що висвітлює актуальну тему і має вагоме теоретичне і практичне

значення. За рівнем наукової новизни наведені у дисертаційній роботі результати відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Тема роботи, об'єкт та предмет дослідження, її зміст, а також положення та висновки відповідають паспорту спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами(за видами економічної діяльності).

Текст автореферату повною мірою відповідає змісту дисертаційної роботи. Згідно існуючих вимог положення та результати дисертаційної роботи опубліковано у наукових фахових виданнях та обговорено на науково-практичних конференціях. Представлені у дисертаційній роботі результати, як свідчать документи, подані в дисертації, знайшли своє відображення у практичній діяльності.

Таким чином, на підставі аналізу дисертації Капліної Анни Сергіївни, автореферату дисертації, публікацій дисертанта можна зробити висновок, що дисертаційна робота виконана на високому теоретичному та методичному рівні, відповідає вимогам щодо дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, зокрема пп. 9, 11, 12, 13, 14 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а її автор - Капліна Анна Сергіївна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами(за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

перший проректор,
професор кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи
Львівського торговельно-економічного
університету, доктор економічних наук, доцент

М. Ю. Барна